

2025-yil — Atrof-muhitni asrash va yashil iqtisodiyot yili

ҚАДРИЯТЛАРИНИГ БОҚИЙ БЎЛАСИН, НАВРЎЗ!

Ҳа, одатда Наврўз ҳақида гап кетганда неча минг йиллик тарихга эга халқимизнинг боқий қадриятлари, миллий урф-одатлари, ҳаёт тарзи, маданияти кўз ўнгимизга келади. Гўё Наврўз бу қадриятларимизни асрлар

қаъридан бугунги кунгача авайлаб, гард-губорлардан поклаб келганга ўхшайди. Бугунгача ҳам тарихи, келиб чиқиш сабаблари дунё олимларининг баҳсу мунозараларида мавзу бўлиб келаётган Шарқ халқларининг асосий байрами — Наврўзнинг пайдо бўлган даврига муаррихлар уч минг йилдан олти минг йилгача нисбат беришади.

Демак, Наврўз башарият томонидан яратилган ва бизгача асл мазмун-моҳиятини йўқотмай етиб келган энг қадим байрам дейишга асос бор.

Мустақиллик йилларида ҳар жиҳатдан ривожланиб, тобора чирой очиб бораётган қадим маданият бешиги саналмиш Бойсунда бу йил Наврўз байрами ўзгача кайфият, ўзгача интиқлик билан кутиб олинди. Киш чилласидан кейин Наврўзгача бўлган даврда бўлиб ўтган серёгин кунлар йилмиш баракали келишидан нишона эканлигидан кўнгли ёришган бойсунликлар баҳорги дала ишларини аллақачон яхши ниятлар билан бошлаб юборганлари одамлардаги Наврўзолди кайфиятини янада кўтарганлигини яққол сезиш мумкин.

Йилбоши нишонаси — дастлабки турналар галасининг Бойсун осмонида пастлаб учиб ўтишида ҳам, кексалар таъбири билан айтганда баракали йил келишидан нишона бор...

17 март эрта тонгданоқ Бойсун аҳли — катта-ю кичик Бибиширин зиёратгоҳи этагида ташкил этилган бетакрор гўша — “Бойсун баҳори” туризм масканига йўл олишди. Туман ҳокимлиги тақлифига кўра кейинги бир йил давомида кўплаб халқаро ва маҳаллий тадбирлар ўтказилган ушбу масканда илк мартаба Наврўз умумхалқ байрам сайли ҳам ўтадиган бўлди.

Туман ҳокимлиги, тумандаги ташкилот-корхоналар, маҳалла фаоллари ҳамкорлигида бу ерда ўн минглаб байрам иштирокчиларини кутиб олиш, халқ сайлини муносиб ўтказиш учун барча шарт-шароитлар муҳайё қилинди. Айниқса, келажагимиз боғбонлари бўлган балононлар яйраб-ўйнашлари учун

алоҳида эътибор қаратилгани — болаларбоп ат-ракционлар, ўйин майдончалари ташкил этилгани кўзингизни қувнатади.

Кундузги соат 11. Туман ҳокими Боҳадир Шукуров бошчилигидаги нурунийлар, фахрийлар, Бойсун маданияти, санъати билан яқиндан танишиш истагида қадам ранжида қилган хорижий меҳмонлар, меҳнат фаоллари ва ёшлар карнай-сурнай наволари остида байрамнинг асосий маданий қисми ўтказилиши белгиланган анфитеатрга кириб келишди.

Халқ сайлининг асосий қисми бошланишидан аввал Бойсун туман ҳокими Боҳадир Шукуров Бойсун халқи ва меҳмонларга ўзининг байрам табригини ўқиб эшиттирди.

—Бу йилги Наврўз ҳар доимгидан хосиятли, кутлуг қадамлар билан бошланаётганига барчамиз гувоҳ бўляпмиз, — деди туман ҳокими ўз табригида. — Наврўз сайлларини барча юртдошлари-

миз катта хурсандчилик ва кўтаринки руҳ билан ўтказмоқда. Зеро тинч-осойишта элда хурсандчилик, тўй-томоша бўлади, ҳаловатли халққа байрамлар ярашади. Наврўз ободлик, орасталик, меҳроқибат, хайр-саховат айёмидир. Шунинг учун халқимиз бу йил ҳам йилбошини ана шу эзгу тамойилларга мувофиқ кутиб олмоқда.

Ҳоким, шунингдек, ўз табригида Бойсун элида кириб келган янги йилда амалга оширилиши белгиланган вазифалар, жумладан, халқ фаровонлигини оширишга қаратилган лойиҳалар мазмун-моҳияти ҳақида қисқача тўхталиб, барча бойсунликлар ушбу вазифаларни бекаму кўст бажариб, туманимиз равнақини янада кўтарилишида бир тану жон бўлиб хизмат қилишларига ишонч билдириб, барча сайл иштирокчилари ва меҳмонларни Наврўз байрами билан муборакбод этди.

Шундан сўнг халқ сайллари улкан анфитеатрда “Қадриятларинг боқий бўлсин, Наврўз!” номли гала-концерт дастури билан бошланиб, халқимизнинг узоқ йиллик тарихи, маданиятини акс эттирувчи турли хил миллий кўргазмалар, миллий ўйинлар ва мусобақаларга улашиб кетди. Анфитеатр

сахнасида дастлаб бойсунлик санъат усталарининг махсус байрам дастурлари намойиш этилди. Бойсун элининг байрам шодиёналарига ҳамроҳ бўлиш ва уларга байрамона хуш кайфият бағишлаш ниятида Тошкенти азимдан ташриф буюрган элнинг суюкли санъаткорлари — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Абдурашид Йўлдошев ҳамда хонанда Гулиноҳ ҳам ўзларининг энг сара ижод намуналарини бойсунлик томошабинларга тортиқ этиб, халқимизнинг олқишига сазовор бўлишди.

Биз сайл давомида халқимизнинг кайфияти, уларнинг қадриятларимиз сарчашмаси бўлган Наврўзга муносабатларини билиш мақсадида баъзи бир ҳамюртларимиз билан эксклюзив суҳбатлар ўтказиб олишга ҳам улгурдик.

Сайёра Қосимова — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист: —Қизик, ўйлаб қарасам менга “Наврўз ҳақида фикрингиз қандай?” деган савол билан яна қачон мурожаат қилганларини эслай олмаяман. Гарчанд бутун меҳнат фаолиятим давомида халқимизнинг асл қадриятларини кўрсатиб берувчи халқона кўшиқлар, лапарлар ва сахна асарлари ижро этиб келаётган бўлсам-да. Биласизми, жамоамиз репертуаридан жой олган ижод маҳсулининг деярли тўқсон фоизи халқимиз миллий анъаналари, қадим ҳаёт тарзи, табиат билан инсон муносабатлари, йил мавсумлари билан боғлиқ юмушларни акс эттирувчи халқона кўшиқлардан иборат. Уларнинг кўпчилиги Наврўз билан боғлиқ эканлиги эса бизни Наврўз ҳақида кўпроқ билиш, изланишга ундаганлиги боис менинг Наврўзга бўлган муносабатим чандон бор ўзига хос. Наврўз сабаб биз ҳатто исломдан бир неча минг йил аввалги энг қадимий урф-одатла-

римиздан бохабар бўлдик. Ҳали Наврўз билан боғлиқ биз билмаган синоатлар борлигига ҳам ишонаман. Балки бундан кейинги авлод уларгача етиб боришар. Шунинг учун ҳам Наврўз менга энг қадрли, энг суюкли байрам дейишга ҳақлиман. Фурсатдан фойдаланиб мен барча бойсунликларни, кўп минг сонли муҳлисларимни ушбу байрам билан табриклайман

(Давоми 4-бетда)

ICHKI TURIZM YARMARKASI TASHKIL ETILDI

Navro'z sayli turli madaniy-ma'rifiy tadbirlar bilan hamohag o'tdi. Xususan, shu kuni saylgohdagi “Boysun bahori” mehmonxonasida viloyat hokimligi hamda Turizm boshqarmasi tashabbusi bilan ichki turizmni rivojlantirish, mavjud turizm ob'ektlariga aholining e'tiborini jalb qilish, sohadagi tadbirkorlik sub'ektlarini qo'llab-quvvatlash va turoperator hamda turagentlarni iste'molchilarga tanishtirish maqsadida ichki turizm yarmarkasi tashkil etildi.

Yarmarka doirasida milliy madaniyat markazlari, viloyatimizning o'ziga xos maskanlari, madaniy meros ob'ektlari va biologik xilma-xillik namoyish etildi.

Shuningdek, hunarmandchilik mahsulotlari ko'rgazmalari uyushtirilib, mahalliy hunarmandlar tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar taqdim etildi.

Tadbir davomida turizm sohasi vakillari o'rtasida “V2V” uchrashuvlari o'tkazilib, o'zaro hamkorlikni rivojlantirish bo'yicha bir qator shartnoma va kelishuvlar imzolandi. Tadbir ishtirokchilari, shuningdek viloyatimizning eng diqqatga sazovor turizm maskanlaridan bo'lgan Imom Termiy ziyoratgohi, Bobotog' milliy tabiat bog'i va boshqa maskanlardan tashrif buyurgan ilmiy xodimlar bilan uchrashib, mazkur turizm maskanlarining salohiyati, shart-sharoitlari xususida ma'lumot olib, ularning ish faoliyatlari bilan yaqindan tanishdilar.

MILLIY O`YINLAR BELLASHUVI

Xalqimizning milliy bayramlari, sayllar va to'y-tomoshalarida qadimdan turli milliy sport o'yinlari o'tkazish ustuvor bo'lgan. Ayniqsa, milliy qadriyatlarimizning ajralmas qismi bo'lgan qadimiy sport turlaridan iborat bo'lgan milliy o'yinlar Navro'z sayllarining bezagi bo'lib kelgan. Bugungacha davom etib kelayotgan mana shu an'anaga ko'ra bu yilgi Navro'z xalq sayli dasturiga milliy o'yinlar musobaqalari ham kiritildi.

Boysun bolalar va o'smirlar sport maktabi mutaxassislari boshchiligida o'tkazilgan qiziqarli bahslarda ishtirok etishni istagan yoshlar ko'zlanganidan ham bisyor bo'ldi. Bu esa bugungi yoshlarimizda ham ota-bobolarimizdan qolgan milliy sport o'yinlarimizga bo'lgan qiziqish

va e'tibor kuchli ekanligini ko'rsatadi. Milliy o'yinlar musobaqasi uchun ajratilgan maydonga yig'ilgan yoshlar “Arqon tortish”, “Tosh ko'tarish”, “Yelka urish” kabi sof milliy o'yinlar qatorida endilikda bizning yoshlarimiz orasida ham tobora ommalashib borayotgan “Armrestling” sport turi bo'yicha kuch sinashib ko'rdilar.

Darvoqe, Navro'z sayli davomida o'tkazilgan turli musobaqalar, tadbirlardan farqli o'laroq, milliy o'yinlar musobaqasida tashkilotchilar tomonidan maxsus sovg'alar ham ajratilgan edi. Bellashuv natijasiga ko'ra musobaqada g'olib bo'lgan ishtirokchilar, shuningdek, mahallalarning g'olib jamoalariga sovrinlar topshirildi.

Yusuf RAXIMOV,
Boysun tuman sport maktabi direktori.

Наврўз сайли муносабати билан туманимизда ўтказилиши белгиланган байрам дастурлари ичида “Улоқ” кўпқари мусобақасини кўпчилик муҳлислар алоҳида интиқлик билан кутдилар.

Ўрта Осиё халқларининг миллий ўйинларидан бири бўлган улоқ-кўпқари ҳам узоқ тарихга эга бўлиб, у туманимизда азалдан энг яхши ривожланган халқ ўйинларидан саналади. Ўз даврида Бойсун чобогон-чавандозларининг ушбу тур мусобақаларида ҳатто энг йирик халқаро мусобақалар ва давраларда “зот”ни бермай келишининг ўзи Бойсун халқи учун катта шараф. Шунинг учун ҳам бугунгача Бойсун тўйлари ва байрамларида кўпқари ўтказиш одат тусини олган.

Наврўз оммавий халқ сайли муносабати билан ўтказилган навбатдаги улоқ-кўпқари бу йил Ҳўжабулгон қишлоғининг адирликларида ташкил этилди. Байрам мусобақасига туманимиз, вилоят туманлари ва қўшни вилоятлардан юзлаб таниқли чобогонлар ва уларнинг муҳлислари иштирок этишди.

Аслида улоқ-кўпқари кўнгличор мусобақа ёки шунчаки ўйин эмас. У қадимдан ўғил болалар, йигитларни мард, жасур, эпчил, доврорак қилиб тарбиялаш воситаси бўлган. Мусобақалар учун энг аввало от наслини танлаш, яхшилаш, чидамли, тез ҳаракат қиладиган зотларни кўпайтиришга алоҳида эътибор қаратилган. Моҳир чавандозларнинг фикрига кўра қорабайир, араби, ахалтекин, курама, лақай, кустанай, қорабоғ ва орлов от зотлари улоқчи от сифатида эътироф этилган.

Кекса чавандозлар ҳамда нурунийларнинг оқ фотиҳаси билан бошланган эпчиллар ва мард йигитлар мусобақаси учун туман ҳокимлиги томонидан қирққа яқин катта-кичик “зот”лар кўйилди. Аммо чавандозлар энг аввало ор учун даврага кирдилар. Аслида ҳам чавандоз учун ҳар доим “зот” эмас ўз элининг ори, номуси муҳим бўлган. У энг аввало оиласи, уруғи, қишлоғи, юрти шарафини сақла қолиш учун беллашган. Ҳўжабулгон адирликларида бўлиб ўтган кўпқари ҳам мана шу боқий анъаналар ўлароқ мардлик, эпчиллик синови бўлди. Баковулнинг “зот” фалончида” деган даъватлари, минглаб муҳлис-томошабинларнинг ўз элдошларини кўллаб “ув-ув”лаб берган садолари ва от туёқларидан сачраган чанг ва туёқ товушлари остида ўтган мусобақани дўмбира сасларига маст бўлиб терма сўзлаётган бахшилар кўллаб турдилар.

Белида қуввати, билагида қучи ва юрагида важоҳати борлар юзлаб улоқчи отлар орасидан “улоқ”ни тақимиға босиб олиб чиқанда эса “ўлма, ҳалол, зот фалончи чобогонда” деган ҳайқириклар Ҳўжабулгон дараларида акс-садо бериб, чавандозларни қайта-қайта даврага киришга чорлайди...

Дарвоқе, Бойсунда ўтган бу галги улоқ-кўпқари доврўғини эшитиб, атайин Бойсунга ташриф буюрган меҳмонларнинг ҳайратига таъриф бўлмади, ўша кун. Улардан бири, таниқли суратчи-ижодкор Илдар Садиков

КЎПҚАРИ – МАРДЛАР, ЭПЧИЛЛАР ЎЙИНИ

ўз ҳиссиётларини шундай тасвирлайди:

—Халқингизнинг миллий ўйинлари, сумалак сайли, миллий кураш мусобақаларидан доимо ҳайратланганман. Бирок, кўпқари менинг халқингиз миллий ўйинларига бўлган тасавурларимни мутлақо остин-устун қилиб юборди. Кўпқари ҳақиқатан ҳам мард ва эпчил инсонлар ўйини экан. Юзлаб отлар ва томошабинлар ичидан бутун бошли “зот”ни олиб чиқиб эпчилдиган бир масофага етказиш, рости юздан бир кишигина эплайдиган мушук ва-зифа эканлигига биринчи бор бу ўйинга қараб амин бўлдим. Менга тушунтиришларича отнинг ёки от эгасининг кичик бир хатоси туфайли “зот”дан қуруқ қолиш, ҳатто жиддий жароҳат олиш мумкин дейишди. Бу ерда кўрганларимни ўз ижодида муҳла-ялман. Келгусида яхши бир кўргазма учун мавзу бўлади деб ўйлайман, уларни. Меҳнатсевар, меҳмондўст ва мана шундай бетакрор қадриятлари бор халқингизни Наврўз билан табриклайман ва бу каби завқли тадбирлар учун миннатдорчилик билдираман.

Улоқ-кўпқари мусобақасининг миллий ўйинларимиз билан боғлиқ бўлмаган яна бир аjoyиб хусусияти шундаки, у қадимдан уруғ-аймоқ, қабила ва овулларни бир-бири билан биродарлаштишга хизмат қилган. Бир-биридан гинадор уруғлар кўпқари боис ярашиб, давраларда биргаликда “зот” айирган. Чобогонлар оилада мард, эпчил фарзандлар туғилсин деган ниятда бир-бири билан қиз беришиб, қон ришталарини боғлашган, оғанини тутинишган...

Ўв биродарлар, кўпқари гумбури кечгача Ҳўжабулгон даралари, адирликларини акс-садоларга тўлдирди. Охир-оқибат, эл кутганидек бош соврин яна бойсунлик чобогонларга — Бўрон чобогонга насиб этди, унинг даврандан олиб чиққан улоғи нор туяга тортиб биродарлар, нор туяга.

“Қандини урсин, ҳалолои бўлсин!” деганлар гувранди, бахшилар дўмбирасини кўлга олиб, мисраларга халқона оҳанг бағишлашга шошилди...

Таниқли адиб, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Шукур Холмирзаев таваллудининг 85 йиллиги олғудан

Автобиографик очерк

Булунгўр тумани юртимиздаги энг қадимий ва йирик туманлардан бири. Табиати мусаффо, ҳавоси тоза, суви мазали, туманнинг чор-атрофи Туркистон тоғ тизмалари ҳамда Ғўбдин тоғи билан қуршалган.

Ўзига хос табияти, табиий иқлими, географик жойлашуви, ландшафти, транспорт коммуникацияси бўйича кўлай имкониятларга эгаллиги ва ҳудуди асосан богдорчилик-узумчилик, сабзавотчиликка ихтисослаштирилганлиги туманимизга ўзгача салобат, кўркемлик ҳамда бетакрор чирой бахш этали. Самарқанд билан Жиззах чегарасидаги халқ орасида “Юқори нукта” ибораси билан машҳур бўлган ҳудуднинг сир-синоатларига нафақат ҳамюртларимиз, ҳатто хорижлик сайёҳлар ҳам ҳайратда қолишади. Машҳур ёзувчи Холмирзаев Шукур Файзулла ўғлининг ота тарафидан бўлган авлодлари, яъни “Хожитўп” қавми қадимдан ана шу бетакрор юртнинг “Бедана” маҳалласидаги “Бедана” ҳамда шу қишлоққа туташ бўлган Даштиқовул қишлоқларида истиқомат қилишади... Кези келганда айтиб ўтиш жоизки, адибнинг асарларига ёзилган сўз бошиларда, замондошлари хотираларида ва бошқа манбаларда туғилиб ўсган она юрти Бойсун тумани, унинг сўлими, ўзига хос мўъжизавий табияти, пурвиқор тоғлари, жилавор сойлари ва бу воҳада қадимдан яшаб келишаётган авлод-аждодлари тўғрисида кенг ва атрофлича маълумотлар келтирилган. Қолаверса, Шукур аканинг сингиллари Раъно Эркаеванинг 2018 йили Тошкентда, “МУХР-ПРЕСС” нашриётида чоп этилган “Ўтмишга нигоҳ” хотиралар китобида ҳам адибнинг авлодлари, бобо-ю, бобокалонлари ҳақидаги қарийб икки юз йиллик сулола тарихи батафсил ёритиб берилган. Кўпинча, ижодкорлар давраларида, адабий гурунларда суҳбат мавзуси айланиб Шукур ака ҳаёти ва ижодига тақаллудек бўлса табиийки: “Ҳақиқатдан ҳам Холмирзаевнинг ота юрти Булунгўрми?”, “Қанақасига?”, деган саволларнинг туғилиши табиий, албатта.

Шукур ака оиласи ёки ижодкор дўстлари, шогирдлари билан қишлоғимизга қачон ташриф ётсалар энг аввало жонлиқ сўйилиб, каттаю кичик давралар ташкил этилганди. Давраларда авлодимиз оқсоқоллари, боболаримиз ҳозир бўлишарди. Ҳол-ахвол сўрашилгач, суҳбатлар қизгандан қизирди. Шукур ака гурун олдидаг доимо: “менга кўпроқ қишлоқларингиз тарихи, ота-боболаримизнинг ўтмиши, отам ҳақида гапириб берсаларингиз”, дейишни асло қанда қилмасди.

Минг афсуски, Бойсунга сургун қилинган оталари Файзулло бобомиз, “халқ душмани” деб қамалган, кейинроқ Сибирга сургун қилиниб, отишга ҳукм этилган у кишининг амакиси, Бедана қишлоғининг биринчи раиси Саттор Фармонов бобомиз, шунингдек, “тўғри юрак тўғрилиги учун қўйналиб”, деганларидек, бир сўзлилиги, чўрткесарликлари учун доимо таъйиб остида, сиқувда, қувғанда юришган бошқа зиёли, мулла боболаримиз ҳақидаги маълумотлар инқилбдан сўнг айниқса қаттиқ сир тутилган. Улар тўғрисида гапириш эса ман этилгани боис авлодларимиздаги жуда кўплаб тарихий ҳужжатлар, суратлар йўқ қилинган. Шу боис, Шукур ака то вафотига қадар ҳам булунгўрлик ота-боболари, авлодлари, авлодбошиси ҳисобланган Фармон ҳожи бобокалонимиз ҳақида етарлича, тўлиқ маълумотларга эга бўлолмади.

Кейинги ўн беш-йигирма йил ичидаги изланишларимиз, суриштирувларимиз, сайъ-ҳаракатларимиз туфайли етти отагача бўлган авлод-аждодларимизнинг ўтмишини тарихий реал фактлар асосида атрофлича ўрганишга муваффақ бўлдим. Асли тўққли юз уруғига мансуб бўлган авлодбошимиз Фармон Раҳматилла ўғли 1837-йили таваллуд топган. У отаси Раҳматилла қоридан илк сабоқ олган. Авлодимиз шаҳарасида қайд этилишчана Фармон бобокалонимиз ёшлигидан ўта зийрак, зукко бўлиб вояга етади. Қадди-қоматининг бўйлиқлиги, бўйдорлигидан ака-укалари иккида алоҳида ажралиб турган. Ўн-ўн беш ёшида “Ҳафтия”ни, Пайғамбаримиз (с.а.с.) ҳадисларини, Қуръони Карим оятларини тўлиқ ўзлаштириб олади. Дунёвий билимларга оид китобларни, буюк алломаларимиз асарларини катта қизиқиш билан мутлола қилади. Йигирма ёшга тўлганда эса отаси Раҳматилла қори қўшни Тожикистоннинг Булунгўрга чегарадош бўлган Хурми қишлоғидан ўғли Фармон бобокалонимизни уйлантириб қўяди. Унинг Холмирза, Боймирза исмли фарзандлари туғилгач, кўп ўтмай турмуш ўртоғи касалликка чалиниб, бехосдан вафот этадилар. Орадан икки йилча вақт ўтгач, Раҳматилла қори ўғли Фармонни иккинчи бор яна Хурми қишлоғидан уйлантиради. Иккинчи аёлидан туғилган фарзандларига Саттор, Қимматой, Гаффор деб исм қўйишади.

Фарзандларининг саводхон, ўқимишли кишилар бўлиб камол топишини астойдил орзу қилган Фармон бобокалонимиз тўнғич ўғли бўлиш Холмирзани етти ёшида Ниёзмат қишлоғидаги муллага шогирдликка беради. Орадан уч йил вақт ўтади. Холмирза бобомиз “Ҳафтия”ни тўлиқ ўзлаштириб, дунёвий билимлардан биямунча сабоқ олгач, отаси уни Бедана қишлоғидаги номдор домлага “Ўғлимнинг эти сизники, суяяги бизники”, деб илму толибликка топширади. Бобомиз эса ўз ўрнида домладан ҳадисларни, Қуръон Карим оятларини ёд олишга ҳамда дунёвий илмларни кунт билан ўрганишга киришади. 18 ёшга тўлганда устози унга Бухородаги “Мир араб” мадрасасига ўқишга боришни учун тавсиянома ёзиб беради. Фармон бобокалонимиз бу хушxabардан жуда хурсанд бўлади ва кўп ўтмай, яъни 1870 йилнинг охириларида ўғли Холмирзани Бухородаги “Мир араб” мадрасасига ўқишга жойлаштириб келади. Орадан бир йиллар вақт ўтгач, Фармон бобокалонимиз ўғлининг ўқишидан хабар олиш учун Бухорога боради. Ўғли билан бўлган суҳбатда унинг ўқишлари билан қизиқади. Ўғли мадрасада Бухоро амири Музаффархоннинг валиахд фарзанди Абдулахад билан бирига ўқиётганлигини ва у билан қалин дўстлашганлигини мамнуният билан сўзлаб беради. Фармон бобокалонимиз бу хушxabарни эшитиб, жуда хурсанд бўлади. Орадан икки-уч кун ўтгач, валиахд шахзода Абдулахад дўстининг отаси Фармонни отаси Бухоро амири Музаффархон хузурига бошлаб боради. Хон хазратлари Фармон бобокалонимизнинг ҳурматини бажо келтириб, совға-саломар билан қарши олади ҳамда яқиндан суҳбатлашмишади. Уни саройга ишга таклиф этади. Фармон бобокалонимиз тўрт-беш кун Бухорода бўлишлигини, таклифи ҳақида ўйлаб бир қарорга келишини айтиб, хон хазратлари билан хайрлашади. Икки-уч кундан сўнг яна амир хузурига кириб: “Мен анчадан буён ҳажга боришни ният қилиб қўйган эдим, агар рухсат берсангиз Бухородан беш-олти киши ҳажга боришаётган экан, мен ҳам улар билан бориб келиб, кейин айтган

Гўшт халқимизнинг энг кўп истеъмол қиладиган маҳсулотларидан бири.

Унинг таркибида оқсил моддаларининг кўплиги боис жажон соғлиқни сақлаш ташкилоти томонидан белгиланган талабга кўра инсон ҳар кунги маълум бир нормада гўшт маҳсулотини ёки таркибида гўшт маҳсулотини бўлган озиқ-овқатлар истеъмол қилиб туриши шарт. Аммо гўшт маҳсулотини тез бузилуви ва турли хил хавфли касалликларни тарқатиш (айниқса, касалланган чорва молларининг гўшти) манбаи бўлгани учун ҳам уни харид қилиш ва фойдаланишда маълум бир талабларга риоя қилиш талаб этиладики, бу талаблар ҳам истеъмолчи ҳам сотувчиларга тааллуқлидир. Айниқса, истеъмолчилар ўзлари харид қилаётган гўшт ва гўшт маҳсулотларининг сифати ҳақида аниқ кафолатлардан хабардор бўлишлари керак бўладики, бунинг учун уларга маълум бир ҳуқуқлар ҳам кафолатланган.

Жумладан, мамлакатимиз ҳудудида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йилдаги 386-сон қарори билан белгиланган талабларни бузган ҳолда гўшт маҳсулотини сотиш тақиқланади. Хусусан, чорва моллари ихтисослаштирилган ёки мини сўйиш корхоналарида сўйилмаган, ташийш учун белгиланган транспорт воситасида етказиб берилмаган бўлса.

Шунингдек, тегишли ветеринария ҳужжатлари, шу жумладан, ветеринария-санитария экспертизасининг хулосаси (маълумотномаси) бўлмаган гўшт маҳсулотлари сотиш қатъян тақиқланади. Юқорида тилга олинган қарор талабига асосан хона ёки кўча ҳароратида (совутгич мавжуд бўлмаган шароитда)

илгакка ослган ёки ерда, очик раста устида очик холда қўйилган, ветеринария-санитария жиҳатидан хавфсизлиги кафолатланган гўштларнинг ягона электрон маълумотлар базасига киритилмаган гўшт маҳсулотларини аҳолига сотиш ҳам мумкин эмас.

Афсуски, мамлакатимизда гўшт ва гўшт маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиш белгиланган талабларни бажармаслик учун жавобгарлик белгиланган бўлишига қарамай аксарият ҳолларда фуқаролар (харидорлар) гўшт ва гўшт маҳсулотларни харид қилиш жараёнида ўз ҳақ-ҳуқуқларини билмаган ҳолда сифатсиз ва санитария хавфсизлигига жавоб бермайдиган гўшт маҳсулотларини олиш ва истеъмол қилиш ҳолатлари тез-тез учраб туради. Бу эса, шубҳасиз, инсон саломатлиги учун жиддий хавф туғдирувчи ҳолат бўлиб, фуқаролар ҳар қандай гўшт маҳсулотлари сотиб олишдан аввал унинг қай ахволда сақланаётгани, санитария хавфсизлигини кафолатловчи ҳужжатлари мавжудлигига эътибор қилиб, ишонч ҳосил қилгандан сўнг харид қилишлари мақсадга мувофиқ.

Бунинг учун эса ҳар бир фуқаро гўшт ва гўшт маҳсулотлари харид қилиш жараёнида қандай ҳуқуқларга эга эканликларидан бохабар бўлишлари ва бу ҳуқуқлардан самарали фойдалана билишлари талаб этилади.

А.АБДУРАҲИМОВ,
Бойсун туман адлия бўлими ЯХКМ бош юрисконсулти.

Ёки Ўзбекистон Халқ ёзувчиси Шукур Холмирзаевнинг булунгўрлик авлод- аждодлари ҳақида

таклифингиз бўйича ишни бошлардим”, дейди. Амир бунга рози бўлиб, унга битта от, йўл сафари учун бир хуржун егулик ва бошқа нарсалар инъом этади, оқ фотиҳа беради. Бобокалонимиз ҳаж амалларини бажариб, беш ой деганда Бедана қишлоғига қайтиб келади. Авлодимизга “Хожитўп” деган мақом берилади. Кўп ўтмай ҳожи бобокалонимиз амир хузурига жўнайди. Амир уни ўзига маслаҳатчи қилиб олади. Икки йиллар чамаси саройда фаолият кўрсатгач, амир уни Туятортар арнаси (канал)нинг бошлиғи вазифасига ҳамда бу канал оқиб ўтадиган Булунгўр, Баҳмал, Галлаорол ва Уятена воҳалари ҳудудларида турли хил нохушлиklarини тартибга солувчи Амирликнинг бош вакили этиб тайинлайди ва бошқа бир қатор ваколатлар бериб, Фармони олиғига имзо қўяди. Фармон ҳожига 40 нафар қуролланган сарбозлар ахратиб, Булунгўр воҳасининг Равотхўжа қишлоғига жўнатади. Улар Равотхўжа ёнидаги ҳозирги Фармонтепа қишлоғида кўним топишиб, тоғнинг юқорироқ қисмида текисроқ жой қилишиб, қалъа қуриш ишларини бошлаб юборишади.

Фармон ҳожи навкарларининг зиммасига юклатилган асосий вазифа Зарафшон дарёси тўғони (ўзани)дан Туятортар арнасига сув олинадиган жойида мустаҳкам тўсиқ ўрнатиш, шунингдек, Дарғом ва бошқа арнасларга сувнинг меъёрида оқилшни таъминлашдан иборат эди. Бундан ташқари, улар ўз ваколатларига киритилган ҳудудларда халқнинг тинчлигини сақлаш, турли хил кўнгилсизликлар, нохушлиklarни бартараф этиш ишларини амалга оширишарди.

Фармон ҳожининг ўғли Холмирза бобомиз мадрасада 7 йил таълим олиб, муллаглик мақомига эга бўлади ва амирнинг фармони билан Шахрисабз музофатининг Бойсунғир даҳасига қозилиқ вазифасига тайинланади. Бир муддат шу вазифада ишлаб, қишлоғи Беданга қайтиб келади. Отаси Фармон ҳожи уни қишлоқдаги қорининг қизи Ўлғиз момомизга уйлантириб қўяди. Бу орада дўсти Бухоро амири Абдулахад уни хузурига қақриб, амирликнинг Чоржўй воҳасига (1888 ёки 90-йилларда) бош қози этиб тайинлайди. Ўн беш йилдан ортиқ вақт мобайнида Холмирза бобомиз оиласи билан Чоржўйда яшаб, хизмат вазифасини адо этади. Уларнинг беш нафар фарзанди —қизлари Майрам, ўғиллари Абдулла, Файзулла, Сайфулла, Нарзулларал ҳам ота-оналарининг тарбиясини олиб, комил инсонлар бўлиб вояга етадилар. Турмуш ўртоғи касалликка чалиниб, оламдан ўтади. Шундан сўнг Холмиза бобомиз ҳам иккинчи бор қўшни қишлоқдаги Мелихол момомизга уйланадилар. Иккинчи аёлидан эса 6 нафар фарзанд кўради.

Бобокалонимиз Фармон ҳожи 1919-йили ўз зиммасига юклатилган, яъни Зарафшон дарёсининг назоратини йиллида ёрдამчилари Мирзаполтов ҳамда Ражабполтовларга топшириб, ўзига бириктирилган 40 навардан қолган 27 нафарини (13 нафари ажалли этиб, қолаверса, касаллик ва бошқа сабаблар билан вафот этишганди) ўзи билан Бухорога олиб бориб, амир Саид Олимхон хузурига қиради. Омонатлари —навкарларни отлари билан амирга топшириб, қариб қолганини айтиб, зиммасидаги вазифани бўйнидан соқит қилишни сўрайди ва иккинчи бор ҳажга боришлигини айтиди. Бухоро амири унга қилган кўп йиллик садоқатли хизматлари учун ташаккурнома эълон қилади, совға-саломлар топширади. Кейин қишлоққа қайтиб, Ниёзмат қишлоғидаги амакилари билан иккинчи маротаба ҳаж сафарига жўнайди.

Қишлоқдоши Алламуродова Ҳожар отин момомиз эсдаликларида шундай битиклар қолдирган: “Фармон ҳожи ака-укалари, амакилари ичида энг гавдалиси бўлиб, келбатидан унча-мунча одам ҳайтирди. Салобати босиб ҳеч ким у кишининг юз-қўзларига тик қарай олмасди. Товуши бир қақирим масофадаги жойга бемалол эшитиларди. Бўйи ҳам уч газ келарди (икки метрдан ошироқ). Сўзлари кескир, важоҳатли киши эди. Оқибатли, ниҳоятда халқтарвар, валидий инсон эдилар”.

Дарҳақиқат, 1921 йили бобокалонимиз Фармон ҳожи кунларнинг бирида ўғил-қизларини хузурига қақиртириб: “Бугун бир катта мол сўйинглар. Ҳамма қавму-қариндошларимизга хабар беринглар. Мен улар билан ҳам рози-ризалик қилайин. Чоршанба куни эса Аллоҳининг омонатини топшираман”, деб ўғиллари Холмирза, Боймирза, Саттор, Гаффорларни қишлоқдаги “Ғиштли ота” қабристонига бошлаб бориб, ўзларига жой кўрсатадилар. “Мени эртага шу ерга қўясизлар”, дейди. Ҳақиқатдан ҳам эртаси куни эҳсон оши қилинаётганда бобокалонимиз Фармон ҳожи пешиндан кейин вафот этадилар.

Саломатлик инсонга Аллоҳ томонидан берилган энг улуг неъмат. Киши умри мобайнида ўз соғлиғи ҳақида қайғуриши, унинг қадрига етиши зарур. Агар кимдир ушбу илоҳий тухфага безътибор бўлса, у кўп нарсадан маҳрум бўлади.

Пайғамбаримиз Мухаммад саллаллоху алайҳи васаллам: “Беш нарсани беш нарсадан аввал қанимат билинг: “Ўлимдан аввал ҳаётни, касал бўлишдан аввал соғлиқни, банд бўлиб қолишдан аввал буш вақтни, кексалик етмасидан аввал ёшлиқни, қамбағал бўлмасдан аввал бойликни”, деб марҳамат қилганлар. Демак, киши ўтаётган вақтнинг қанимат билиб, ҳаётини фойдали ишларга сарфлаши, саломатлигини асраши, турли иллатлардан йироқ бўлиши талаб этилади. Зотан, оқибатини, охиратини ўйламаслик киши бошига ташвишлар келтиради.

Афсуски, сўнгги йилларда чекиш, спиртли ичимликлар ичиш, тўйиб овқатланмаслик, асаб

Инсультнинг олдини олса бўлади

тизимининг чарчаши, юқори қон босими каби ҳолатлар одамлар орасида инсульт касаллигининг кўпайишига сабаб бўлмоқда.

Инсульт — қон айланишининг ўткир бузилиши оқибатида келиб чикувчи хавфли касаллик. Амалиётда унинг гемморогик ва ишемик турлари мавжуд. Гемморогик инсульт — мия тўқимасига, тўр ости бўшлиғига ёки мия қоринчаларига қон қуйилиши билан кечадиган миядаги қон айланишининг ўткир бузилишидир. Хасталикнинг бу турида барча белгилар ишемик инсультдагига қараганда анча яққол намоён бўлади.

Ишемик инсультда бош мияни озуқа билан таъминловчи асосий қон-томирлар тромбозга учрайди, яъни беркилиб қолади. Кишида мия қон айланишининг бузилиши нуқсонлари бир неча ой, ҳатто йиллар давомида пайдо бўлади. Улар инсульт белгиларига ўхшайди, бироқ бир неча

Шукур Холмирзаевнинг отаси Файзулло бобомиз қишлоғимизда биринчи бўлиб олий маълумот олган, САГУни битирган. Самарқандда хотин-қизлар мактабида тахсил олаётган қизлар орасидан Хайринисо исмли қизни ёқтириб қолиб, унга уйланади. Уларнинг Омонулла, Раҳматулла, Ҳабибулла исмли уч нафар фарзандлари туғилиб, вояга етадилар. Файзулла бобомиз Булунгўр воҳасида жадидчилик ҳаракатига асос солган маърифатли киши бўлган. “Небўса” қишлоғида (ҳозирги Улугбек номи хўжалик марказида) 1924 йили бошланғич Шўро мактабини очади ва 1928 йилгача унга мудирлик қилади. Янги мактабга сабоқ бериш учун шу атрофлардан ўқимишли, зиёли кишиларни жалб этади. Ўзбекистон оқсоқоли Й.Охунбобоев уни 1928 йили Самарқандга маориф мудирлигига ишга таклиф этади. Бу вазифада ишлаш баробарида Самарқандда фаолият олиб бораётган жадидлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатади. Шаҳарда чоп этилаётган бир қатор марказий газеталарда мақолалари билан фаол қатнашиб туради. Янги тузумнинг шарт-шароитларига қўника олмай, ғаламислик, ивғогарлик йўлига ўтиб олган айрим нопок кимсалар бобомизнинг ютуқларини кўра олмай, бора-бора унга нисбатан тўхматлар уюштира бошлайди. Юқори органларга бирин-кетин юмалоқ хатлар ёзишади. 1930 йилнинг ўрталарида Й.Охунбобоев Файзулла бобомизни Тошкентга хузурларига қақиртиради ва: “Ивғогар, ғаламислар устингиздан турли хил тўхматлар уюштиришпти, қора рўйхатга тушиб қолгансиз. Сизни яхши биламан, ҳалол-покиза ишляясиз, Лекин... на чора, ишингизни гаплашиб қўйибман, бугуноқ Бойсунга кетишингиз керак, бўлмаса кеч бўлади”, дейди.

Бойсунга келган бобомиз ишни “уюлқомзақ” бошлиғи (ҳозирги туман молия бўлими) вазифасидан бошлайди ва бир вақтнинг ўзида туманнинг “Галла fronti” газетасига муҳаррир этиб тайинланади. Ўша кезларда Бойсун республикадаги энг кўзга кўринган музофотлардан бири ҳисобланган. Газета саҳифаларида бирин-кетин долзарб мавзуларда ҳамда янги тузум душманларининг ғаламисликларини кескин фош этувчи танқидий мақолалар чоп этила бошланади. Шу боис газета тахририятининг ҳам обрўси тобора ошиб бораётганди. Табиийки, газетанинг кундан кунга ошиб бораётган нуфузи, қолаверса, янги муҳаррир Файзулла бобомизнинг қатъиятлиги, чўрткесарлиги, бир сўзлилиги бойсунлик бир тўда ғаламис, ивғогарларга ёқмайди. Бирли партиядан ҳайдалган, бири тузумда рўй бераётган ўзғаришларни, янгиликларни кўра олмаган, яна бирлари эса “Илғор Сурхон учун” газетасида фельетон бўлган Йўлдош Саидов, Раҳим Шокиров, Хурсанд Эшқулов, Бўрибой Норқулов каби ичи қора, чаласавод, тўхматчи гуруҳбозлар тумандаги соғлом фикрли раҳбарлар устидан юқори ташкилотларга, ҳатто ВКП (б) Марказқўмининг котиби Сталин номига ҳам кетма-кет юмалоқ хатлар уюштиришади.

Файзулла бобомиз, кейинчалик Бойсунда бир неча вазифаларда, яъни РайПО раиси, колхоз раиси, қишлоқ шўроси раиси, тўқимачилик фабрикаси директори, туман ижтимоий таъминот бўлими бошлиғи, туман партия комитети котиби вазифаларида ишлаган, туманнинг энг фаол хотин-қизларидан бири, партия фаоли, икки нафар фарзанднинг онаси Ойша Омонова момомизга кўнгил кўядилар ва болаларини тарбиялашга ваъда бериб, турмуш курадилар. 1940-йили март ойида ўғил фарзанд кўришиб, исмини Шукур қўядилар. 1941 йилнинг бошларида Файзулла бобомиз ўғли Шукур ва турмуш ўртоғи Ойша холамиз билан Бедана қишлоғига келишиб, бир ҳафта меҳмон бўлиб қайтишади. Бу пайтга келиб юқорида номлари тилга олинган бир ҳовуч тўхматчи ивғогарларнинг ғаламисликлари тобора авж олганди. Улар атайлаб бир зиёфат уюштиришиб, Файзулла бобомизни ҳам қўярда-қўймай ўша зиёфатга олиб боришади. Зиёфат авжига чىққан бир пайтда ичи қора бу кимсалар бир варақ оқ қорғозни бобомизни узатишиб, кўп қўйдириб олишади. Ширақайиб бўлган бобомиз гап нимадаллигини билмайди ҳам. Ўша бир варақ қорғоз бобомизнинг тақдирини хал қилади. Кечаси бемаҳалда уйларига тўрт нафар НКВД ходимлари келишиб, уни олиб кетишади. Тергов бошланиб кетади. Шундай кунларнинг бирида 1942 йили Файзулла бобомизнинг иккинчи фарзандлари туғилади. Унга Раъно деб исм қўядилар. Ҳали чилласи ҳам чиқмаган қизларини Ойша холамиз турмага олиб бориб, бобомизга кўрсатадилар. Бойсун туман суди раиси Ражаб Чакқонов бобомизни бир ходими билан бирга ўн йилдан иш бериб, қаматиб юборади. Уларни 1942 йили Челябинска олиб кетишади. 1943 йилнинг қузиғача бобомиз Ойша холамиз билан хат ёзишиб туради. Кейин кўнгиллилардан бўлиб урушга кетади. Урушда ҳалок бўлган дейишади...

Файзулла бобомизнинг оталари Холмирза катта бобомиз ҳам бирин-кетин урушга кетган фарзандларидан жудо бўлади. Умрининг сўнгги кунларида “Бойсунга бориб невараларимни кўриб келсам”, деб жуда орзу қиларканлар. Бироқ хасталиги туфайли бора олмаган. Умрининг сўнгги кунларида Шукур ака ва Раъно оламизни кўп эслаган.

Булунгўрнинг тоғидан лочинимни учирдим, Бойсуннинг тоғларидан кўз тикади болларим...

Булунгўрнинг тоғларидан кўз тикади болларим... деб тез-тез кўзига ёш оларкан. Холмирза бобомиз 1944 йили вафот этадилар. Шукур аканинг Бедана қишлоғидаги отадош акалари Омонулла отамиз ҳам беш ўғил ҳамда икки нафар қизларини вояга етказди. Ўзлари ҳам узок умр кўриб, 86 ёшида вафот этади.

Ғулмол ЎРОЛОВ, “Булунгўр ҳаёти” газетаси муҳаррири: —“Ҳеч ёдимдан чиқмайди. Ёш бола эдик, туман газетасига шеърлар, мақолалар ёзиб турардим. Қутилмаганда қишлоғимизда: “Хўжалик марказидаги Ғаниев Ўролнинг тўйига Шукур Холмирзаев деган катта ёзувчи келармиш”, деган гап тарқалди. Ўша кунни бошқалар қатори мен ҳам сабрсизлик билан кута бошладим. Тўйлар ҳам кечкурунлари бўларди. Хуллас, тўрт-беш тенгқуларим билан тўйхонага бордик. Қурга яқинлашиб бўлмайдик. Тумонат одам йиғилган. Биз тенги бошқа болалар қатори тўйхона ёнидаги дарахтларнинг шохларига чиқиб олдик. Кўп ўтмай тўй раиси меҳмонлар келаётганлигини эълон қилди, шекилли, ҳамма жойидан турди. Қарасқлар оғушда даврага Ўзбекистон Халқ ёзувчилари Шукур Холмирзаев, Усмон Азимов ва ҳамқишлоғимиз, собиқ “Совет Ўзбекистони” газетаси муҳбири Холбой Қосимовлар кириб келишди. Тўй бақовулларининг илтимосига кўра машҳур адибимиз Шукур Холмирзаев жияларининг тўйини очиб берганди, ушанда...”

Амакимиз Шукур Холмирзаев ота юрти — Бедана қишлоғига доимо оиласи, ижодкор дўстлари, шогирдлари билан ташриф ётарди.

Холбой ҚОСИМОВ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, Булунгўр тумани.

дақиқада ўтиб кетади ва мия фаолияти тикланади. Аммо бемор бунга ишониб соғлигини ўз ҳолига ташлаб қўймаслиги керак. Негаки, ишемик касаллик йиллар давомида сурункали равишда мия тўқималарини емириб бориши ҳам мумкин.

Мутахассисларнинг фикрига кўра, инсультнинг олдини олса бўлади. Яъни, қонда холестерин миқдорининг ошиб кетиши, алкоғол маҳсулотларини истеъмол қилиш ва тамаки чекиш, камҳаракатлик, рухий зўриқишлар, атеросклероз, артериал гипертония, қандли диабет ва юрак аритмияси кайиларга йўл қўймаслик керак. Масалан, чекиш инсульт ривожланишини деярли икки баробарга оширади. Бу иллат қон ивишини кучайтириб, тромлар ҳосил бўлишини тезлаштиради ва томирнинг ички деворини зарарлайди. Шунингдек, спиртли ичимликлар ҳам инсультни ривожлантиради. Шу боис ҳар бир инсон тўғри овқатланиш ва соғлом турмуш тарзига риоя қилиш зарур. Жумладан, аминокислота ва витаминларга бой мева-сабзавотларни кўпроқ истеъмол қилиш лозим. Қалийга бой қуруқ меваларни истеъмол қилиш томирлар деворини шикастланишдан асрайди, томирнинг ички деворида холестерин тўпланишини пасайтиради. Балиқ гўштини истеъмол қилиш юрак мушакларида моддалар алмашинувини яхшилайди.

Яна бир жиҳатда алоҳида эътибор бериш керакики, киши қанча кўп пайида юрса, шунча соғлом бўлиб бораверади. Бу вазифани мунтазам равишда амалга ошириш, қон босимини меъёрлаштиради, қайфиятни ва организмнинг умумий ҳолатини яхшилайди. Хуллас, ҳар бир кишининг соғлиғи ўз қўлида. Юқоридаги овқатланиш рацionaliа амал қилиш ва кўп ўйлари бир четга суриш, ҳаётнинг ёрқин томонини кўра билиш, жисмоний фаолликни ошириш ҳар қандай дарддан, ҳатто кўпчиликни ваҳимага солувчи бедаво дард — инсультдан фориғ этиши ҳам шубҳасиз.

Асомиддин ХУДОЙҚУЛОВ.

ИШОНЧНОМАНИ ЭЛЕКТРОН РАСМИЙЛАШТИРИШ МУМКИН

Яқин-яқингача автомобилни бошқариш учун ишончномани нотариус орқали расмийлаштириш мажбурий эди. Ушбу амалиёт бир мунча вақтни оладиган жараён бўлгани учун ҳам фуқаролар учун бир мунча ноқулайликларни пайдо қиларди.

Аммо мазкур амалиётни яна ҳам соддарок ва осон усули — нотариал идорага бормасдан ҳам бажариш мумкинлигидан барча фуқаролар бохабар эмаслар, шеклили.

Ваҳоланки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 20 ноябрдаги 613-сон қарорига биноан сиз ишончномани онлайн шаклда my.gov.uz (ягона интерактив давлат хизматлари портали) орқали бево-сита ўзингиз ёки Давлат хизматлари марказига ташриф буюриб, ариза бериш орқали ишончнома расмийлаштиришингиз мумкин. Ишончномалар 1 ой, 6 ой ва 3 йил муддатгача берилади. Электрон шаклда QR-код қўйилган ишончнома нотариал тасдиқланган ишончнома билан бир хил юридик кучга эга ҳисобланади.

И.МАННОНОВ, Бойсун туман адлия бўлими Давлат хизматлари маркази директори.

Истеъмолчи товарнинг ишлаб чиқарилишига, тузилишига, таркибига доир қамчиликларни ёки бошқа нуқсонларни аниқлаган тақдирда сотувчи (ишлаб чиқарувчи) уни айни шундай маркали (модели, артикулли) товарга етти кунлик муддатда, товар сифатини сотувчи (ишлаб чиқарувчи) томонидан қўшимча равишда текшириш зарур бўлганда эса, истеъмолчи талаб қўйган пайтдан эътиборан йигирма кун ичида алмаштириб бериши шарт.

Айни шундай маркали товар бўлмаган тақдирда истеъмолчининг алмаштириб бериш хусусидаги талаби даъво қилинган пайтдан эътиборан бир ой ичида қондирилиши керак. Чўн ва олис жойларда, товарлар вақти-вақти билан олиб бориладиган жойларда истеъмолчиларнинг бундай талаби ушбу жойларга навбатдаги товар етказиб бериш учун кетадиган муддат ичида, лекин икки ойдан кечиктирмай қондирилиши лозим. Ана шу муддатларнинг ўтказиб юборилган ҳар бир куни учун сотувчи (ишлаб чиқарувчи) истеъмолчи-ча алмаштирилган товарни бериш билан бир вақтда товар баҳосининг бир фоизи миқдоридида “неустойка” (пеня) тўлайди.

Ш.ТОҒАЕВ, давлат хизматлари марказининг бош мутахассиси.

Гиёҳванд моддаларнинг ҳар қандай турини истеъмол қилиш инсон ҳаёти учун хавфли бўлиб, унинг оқибатлари нафақат шахс, балки жамият учун ҳам ўта хатарлидир.

Зеро, гиёҳвандлик балоси тўфайли инсон ҳаёти ва жамиятдаги соғлом маънавий муҳитга путур етади, жиноятчилик хавфи қўпаяди. Шунинг учун дунёнинг барча мамлакатларида гиёҳванд моддаларни истеъмол қилиш учун ҳам, уларни сақлаш, етиштириш ва тарқатиш учун ҳам жиноий жавобгарлик мавжуд. Энг ёмони, гиёҳвандлик балосининг ўз вақтида олдини олишга, унинг пайни инсон мудом қирқилшга ҳаракат қилинмаса бу хатар чегара танламас муаммога ҳам айланиб кетиши мумкин. Мамлакатимизда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ҳамкорлигида бу иллатга қарши доимий курашиш, профилактик тадбирларни амалга оширишга алоҳида аҳамият қаратиб келинади.

Афсуски, мазкур хавфли иллат ҳали-ҳануз бизнинг туманимиз ҳудудида ҳам оз бўлса-да аниқланиб турибди. Вақти-вақти билан ўтказилаётган тезкор профилактик таърижа ёлғиз ўлароқ мазкур турдаги жиноят йўлига кирганлар аниқланиб, уларга нисбатан қонунчи-лик доирасида қоралар қўрилмоқда. Хусусан, ўтказил-

MA'NAVİYAT VA MA'RIFAT TARAQQIYOT BESHIGI

Ma'naviyat — inson ruhiy va aqliy olamini ifodalovchi tushuncha. Ma'naviyat insonni ruhan poklash, qalban ulg'ayishga chorlovchi, odamning ichki dunyosi, irodasini baqavvat, imon-e'tiqodini butun qiladigan, vijdonini uyg'otadigan beqiyos kuch, uning barcha qarashlarining mezonidir. U kishilarning falsafiy, huquqiy, ilmiy, badiiy, axloqiy, diniy tasavvurlarini o'z ichiga oladi.

Ma'naviyat atamasining asosida “ma’no” so’zi yotadi. Ma’lumki, insonning tashqi va ichki olami mavjud. Tashqi olamga uning bo’y-basti, ko’rinishi, kiyinishi, hatti-harakati tushunilsa, ichki olamiga shaxsning yashashdan maqsadi, fikr yuritishi, orzu-istaklari, intilishlari, his-tuyg’ulari tushuniladi. Insonning mana shu ichki olami, aslida ma’naviyatdir va shaxsning butun hayoti davomida uning odamiylik xislatlarini belgilashda asosiy mezon bo’lib xizmat qiladi. Shuning uchun ham inson ichki olamini, ichki dunyosi ma’naviyatini shakllantirish va rivojlantirishga har qaysi zamonda, har qanday jamiyatda alohida e’tibor qaratilgan. Ya’ni, jamiyatdagi barcha o’zgarishlar, evrilishlar, umuman jamiyat taraqqiyoti ma’naviy taraqqiyot, ma’naviy tarbiya darajasi bilan bog’liq bo’ib kelgan.

Inson ichki olami — ma’naviyatini shakllantirishning juda ko’p omillari mavjud. Ularning ichida ichki, shubhasiz, birinchi darajalidir. Kitobsiz, bilimsiz inson ma’naviyatini ham ma’naviy-ma’rifiy jamiyatni ham tasavvur qilib bo’lmazdi. Shuning uchun ham kitob — ma’naviyatning kaliti, deb e’tirof etilgan. Bugun mamlakatimizda kitobxonlikni keng targ’ib qilish, rivojlantirishga qaratilgan siyosatning zamirida ma’naviy barkamol avlodni

ГИЁҲВАНДЛИК — ҲАЁТ ЗАВОЛИ

садида сақлаганлигини таъкидлашга ҳаракат қилди. Жумладан, у 15 йилдан буюн гиёҳванд моддаси истеъмол қилиб келаяётгани, оғир касалликка чалингани боис шу ишни қилишга мажбурлиги ва топилган гиёҳванд моддаларни 2023 йилда ҳозирда марҳум бўлган акаси-дан олганлигини иддао қилиб ҳам ўтди.

Бироқ судда иштирок этган ҳолис гувоҳлар ҳамда ушбу жиноятни очинишда иштирок этган тезкор ходимлар берган қўрсатмалар, шунингдек, тезкор профилактик тадбир жараёнида гумонланувчи Н.Шириновнинг воқеа жойидан қочишга ҳаракат қилгани, шу жумладан гиёҳвандлик моддаларини айнан сотиш учун мўлжаллаб бўлақларга ақратиб, гугурт қўтиларига жойлаштиргани, уларни хонадон ва савдо дўконининг турли жойларида яшириб қўйгани ҳолатлари, қолавеерса, дастлабки сўроқларда гиёҳвандлик моддаларини сотиш учун сақлаганлиги ҳақида қўрсатма берганлари гумондорини судда “гиёҳванд моддаларни ўзим истеъмол қилиш учун сақлаганман” деган ваз аслида қилмиши учун қўтилаётган оғирроқ, жазодан қўтулишга интилишдан бошқа нарсас эмасди.

shakllantirishdek ulug’ maqsad turganligini e’tiborga olsak, biz istagan ma’naviyatni avlod kitobxon bo’lishi — bu butun jamiyatning, mamlakatning ma’rifatli, ilmi bo’lishi bilan barobar ekanligini anglash qiyin emas.

Mazkur talab mezonlaridan kelib chiqib, tuman Axborot-kutubxona markazi tomonidan yoshlarni kitobxonlikka jalb etish, ma’rifatli yoshlar safirini o’stirish doirasida yangidan-yangi loyihalarni amalga oshirishga alohida e’tibor qaratilyapti. Ana shunday loyihalardan biri “Kitobxonlarga milliy qadriyatlarimiz asosida o’qish madaniyatini shakllantirish” deb ataladi. Ushbu loyiha doirasida markazimizda haftaning har juma kuni “Ma’naviyat soatlari” o’tkazilib, kitobxonlarning yoshi, qiziqishlari asosida kitoblar, bibliografik ma’lumotlar taqdim etish, milliy qadriyatlarimizga suyangan holda ularni o’zbek va jahon adabiyotlari bilan muntazam tanishtirish bo’yicha yoshlarni xodimlarga tavsiyalar berilmoqda. Bu kabi “Ma’naviyat soatlari”dagi kitobxonlarning ishtiroki esa tadbirlarning jonli va o’zaro hamkorlik asosida o’tishini ta’minlayapti.

Shu bilan birga markazimiz xodimlari

L.VANOBOVA, Boysun tuman Axborot-kutubxona markazining fondlarni to’ldirish, saqlash va ularga ishlov berish xizmati rahbari.

ҚРИМ-КОНГО — ХАВФЛИ ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИК

Одатда ораимизда кўпчилик деярли эътибор бермайдиган каналар ўта хавфли юқумли касалликларнинг вирусини сақловчи ва тарқатувчиси ҳисобланади. Табиатда ийрик шохли ва майда молларда учрайдиган иксод (йилво каналари) мана шундай вирус-ли касалликларнинг энг оғир турларидан бири — гемморогик иситма касаллигини ташувчи ана шундай хавфли паразитлардан бири саналади.

Вируслар каналар организмда сақланиб, авлоддан-авлодга ўтади ва улар ҳаётининг дастлабки даврида майда кемирувчилар — сичқон, каламуш, кум сичқони, қўён, типратикан қони билан озиқланади. Кейин, кўпайиб даврига етган тулки, бўри, ийрик ва майда шохли ҳайвонлар, от, тую ва бошқа ҳайвонларга ўтиб паразитлик қилади.

Кана ёпишган ҳайвонларда вируснинг қонда пайдо бўлиш жараёни қайд қилинса-да, уларда касаллик белгилари кузатилмайдди. Каналар ушбу ҳайвон танасида 15-20 кун озиқланиб бўлгач, ҳайвон танасини тарқ етди. Қрим-конго гемморогик иситма касаллиги одамларга вирус билан зарарланган каналар чақиши орқали юқади. Шу тўғрисида касаллик асосан чўпонлар, уларнинг оила аъзолари, қўй-эчкилар қирқимида иштирок этувчилар, моллардаги каналарни қўлда терувчилар, қосбоблар, тери-жун сақловчи омбор ходимлари, ветеринария ходимлари ҳамда хонадонда доимий мол боқувчи шахсларда учрайди. Бундан ташқари ушбу касаллик билан касалланган беморлар парваришида бўлган тиббиёт ходимлари, касалланганларнинг оила аъзоларига ҳам беморнинг қони орқали ўтиши мумкин.

Қрим-конго гемморогик иситма касаллигининг ўта хавфли юқумли касаллик эканлигини эътиборга олиб, ундан эҳтиёт бўлиш ва тарқалиб кетмаслигининг олдини олиш мақсадида қатъий профилактик талабларга риоя қилиш зарур бўлади. Жумладан, мол парвариши билан шуғулланадиган хонадонлар ва фермер хўжалиқларда молхоналар, қўра ва қўтонларни каналарга қарши мол қўмитирувчи дорилар билан ҳар 10-15 кунда мунтазам иш-лаш бериб туриш керак. Шунингдек, барча хўжалиқларда қўй ва эчкиларнинг жунини қирқилган олдин уларни каналарга қарши қўмитириш, аҳоли хонадонларида, фермер ва ёрдамчи хўжалиқларда боқилаётган чорва моллари орасида қана билан зарарланган ҳайвон аниқланганда маҳаллий ветеринария муассасаларининг мутахассисларига мурожаат қилиш, уй ва чорва ҳайвонлари билан муомалада бўлганда шахсий гигиена қоидаларига қатъий риоя қилиш, каналарни олиб ташлашда албатта махсус резина қўлқоплардан фойдаланиш лозим.

Бойсун туман ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш бўлимининг.

А.КЕНЖАЕВ, туман ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш бўлимининг бошлиғи.

А.ХОЛИҚОВ, туман СЕО ва ЖСБ эпидемиология бўлими мудири.

Иди Наврўз яке аз қадимтарин ва бузургтарин чашни мардуми форси табор аст, ки таҷлили он ҳар сол бо баробари фарорасии фасли баҳор рост меояд. Ин иди миллий — мардумий ҳамчун сари сол, ьяъне иди баҳору кишту кор чашн гирифта мешавад. Ниёғони мо беш аз панҷ ҳазор сол аст, ки Наврўзро бо тантана бо шодио хурсандӣ чашн мегиранд.

Дар бораи таърихи пайдойиш ва таҷлили “Наврўз” дар сарчашмаҳои таърихӣ маълумотҳои амиқу фаровон оварда шудааст: “Таърихи Байҳақӣ. “Абулқосим Фирдавӣ”, “Шохнома”-ӯ “Осор-ул-боқия”-и Абӯрайҳон Берунӣ, “Наврўзнама”и Умарӣ Хайём, “Торихи мулуки Аҷам”-и Алишер Навоӣ ва ҳоказо аз ҷумлаи онҳост.

Умарӣ Хайём дар “Наврўзнама”-и худ дар бораи фазилатҳои “Наврўз” қайд карда, аз ҷумла гуфтааст

“Ҳар ки рӯзи Наврўз чашн кунад ва ба хурраи пайвандад, то наврўзи дигар умр дар хушӣ ва хурраи гузарад”.

Аз солҳои аввали истиқлол собиқ сарвари давлат И.Каримов дар қатори идҳои қурбон ва фитр ҳамасола чашн гирифтани таътил гирифтани санаи 21 мартро эълон карда буд. Инак, 32 сол аст, ки мардуми шарифи Ўзбекистон дар қатори халқҳои дигар Наврўзро таҷлил мекунанд. Хуш аст, ки имрӯзҳо Наврўзи фарҳундаро дар мақоми давлатӣ ба тарзи умум чашн мегирем. Имсол иди Наврўз ба соли ҳиҷрий-қамарии 1446 моҳи шарифи Рамазон рост омад...

Дар Бойсун аз рӯзҳои аввали моҳи март соли равон чашни Наврўз оғоз ёфт. Дар хонадонҳо таоми миллий — баҳорӣ “Сумалак” мепазанд ва ба ҳамсоҳро, ҳешу таборон ҳадя мекунанд. Мардум барои муборакбодии Наврўз ба хонаҳои ҳешу таборон мераванд. Тўхфаҳо мебаранд. Дар ҳақиқат, Сумалак ин рамзи фаровонӣ ва серию пурӣ буда, он мардумро ба дўстӣ рафокат ва меҳру оқибат ҳидоят менамояд.

Мардум ба аёдати беморон ва мӯйсафедон мераванд. Ҳадяи наврўзӣ мебаранд. Ҳадяҳо асосан аз ширинӣ ва қабудихои иборат аст.

Дар ҳамаи хонадонҳо, маҳалла ва қишлоқҳо, мактабҳо сайли Наврўз гузаронида мешавад. Ба пешвози чашни Наврўз тадбирҳои гуногун

Се сол боз маҷаллаи “Дурдонаҳои Шарқ” арзи ҳастӣ мекунад. Се сол боз баъд аз сукути фарҳангӣ ба сари ҳаводорони худ дуру маънӣ, шеърӯ суруд мепояд, чун абрҳои нафис.

Баҳри ин кори хайр муаллифони ва кормандони маҷалла чӣ заҳматҳоро паси сар намекунанд. Ва ҳамин нуктаи “ҳар кас суҳане бар суҳане зам кунад, қатрае аз хуни дил кам кунад” гуфтаи шоир шояд аз ҳамин боис бошад. Ҳар фарде ки бо қаламу суҳан сару қорро дорад ба қадри суҳани воло ҳоҳад расид. Кормандони эҷодии маҷалла то кунун 12 шумораи маҷалларо ба дасти хонандагон биспоридад. Агар хонандагон аз навиштаҳои дувоздаҳ шумора баҳра бардошта бошанд, гумон мекунам, ки онҳо баҳри ғановатгаридани асрори маънавии ҳеш инқилобе қардад. Ин нуктаро бесабаб нагуфтаам, чун ки худӣ банда яке аз хонандагони доимӣ ва ҳаводо-

“ДУРДОНАҲОИ ШАРҚ” — МАҶАЛЛАИ ХОНДАНБОБ

ронии ин маҷалла ҳаст ва ин нуктаро бе-шубҳа мегӯям. Умедворам, дигарон низ баҳри дасраси он мекушанд ва онро бо шавқу завқ хонда аз навиштаҳои назмӣ, насрий ва мақолаҳои тадқиқотӣ баҳра мебардоранд.

Шуморам навбатии маҷалла дар айни оғози арӯси сол баҳору Наврўз аз ҷоп баромада. Дар саҳифаи аввал мусоҳибаи Фаридуни Фарҳодзодро дар бораи қору эҷоди нависандаи хушасалоҳи Юнуси Имомназар қой дода, ки ба синни шаст расидааст, ба хонандагон ҳавола мекунад.

Дар баҳши “Ганҷина” аз адабиёти форсии тоҷик мақолаеро бо номи “Аттори Нишопурӣ — тараннумгари таҳаммулпазирӣ ва ҳамзистии тамаддунҳо” хонандагон онро бо шавқ ҳоҳанд хонд.

Дар саҳифаи дувуми маҷалла як шеърӣ дилангезу пандомези ин шоири қабир ба тариқи насихат ба мову шумо ҳавола мегардад:

Эй писар, кам гӯй бо мардум дурушт, Вар биғӣ, бар ту гардонат пушт. Чун ҳадиси ҳаб гӯйӣ бо факир, Беҳ бувад з-онаш, ки пӯшонӣ ҳарир, Ҳар кӣ бо мардум насозад дар қаҳон. Зиндагонӣ талх дорад ҷовидон.

Наврўз шуду мо ба маю ҷом расидам, Бар марҳамати соқии айём расидем. Наврўз шуду суннати Ҷам қард муқаррар, Ёъне ба наврўзии инъом расидем.

Наврўз шуду фурсати дай ҳам ба сар омад, Аҳди тийҳ аз соғару май ҳам ба сар омад. Наврўз шуду дил нийи шодиву тараб зад, Ёъне ки дами хайрати вай ҳам ба сар омад.

Наврўз шуду мурғи дил ман ба ҳаво хест, Аз қорсу овои фараҳбахши наво хест. Наврўз шуду мардуми бе ҳам ба ҳам омад, Ёъне, зӣ лаби халқи Худо шукри Худо хест!

Наврўз шуду мурғи ҷаман бонги тараб зад, Оханги хушу нағмаи дарҳардӣ талаб зад. Наврўз шуду ҷумла қаҳон қард муборак, Ёъне, ки ба ақсои замин фоли ачаб зад.

Аз маломат то бимонӣ дар амон, Бош доим ҳамнишини олимон,

Бегумон меғӯям, ки ҳар кас ин мақоларо бихонад, дар дидааш абри маънӣ бирезад. Аз ҳаёту фаёлияти як тан корманди эҷодии маҷалла, ки бо мутахалиси Хўча (Норхўча Чоризода) солҳои зиёдаст шеърҳои шеърҳои фалсафии эҷод мекунад ва дар ин ҷода комёб низ шудааст, чанд намунае пешкаши хонандагон гардидааст.

Бекназар Тўйназар, ки зодаи қўҳистони Форӣш аст ва солҳои зиёд дар рўзномаи “Овози тоҷик” қор карда ба нафақа баромадааст, дар ин шумора чанд ҳикояи ўро, ки ба тозагӣ эҷод шудааст, гумон мекунам, ки

хонандагон онро хонда як қаҳон маънӣ мебардоранд.

Дар ин шумора очерки таърихӣ шоир, олим Ҷаъфар Холмӯминовро бо номи “Шамае дар тоҷикистони таърихӣ”, аз силсилаи эҷоди ҷавонон шеърҳои Меҳровари Масчоҳӣ Шуқруллоҳ Сироч, Лутфияи Бухорӣ метавонанд хонандагон дар саҳифаҳои маҷалла хонда як маҳоратро пурмаънро аз қаъри дарёи суҳан баҳра мебардоранд.

Хонандани азиз, ҷуноне ки дар боло гуфтам, ин маҷалла бо заҳматҳои зиёд аз ҷоп мебарояд. Қимматаш 25-ҳазор аст. Агар шумо мунтазами онро хондани бошед, ба унвони рўзномаи “Бойсун” ба нумраи телефони 93-159-53-03 занг занед. Метавонед, ин маҷалларо дастрас намоед! Сардабири маҷаллаи мазкурро шоири боистеъдод Асатуллоҳ Исмоилзода бардӯш дорад

ПАЙМОНИ

Наврўз шуду мо ба ҳидоят бирасидем, Бар марҳамату лутфу иноят бирасидем. Наврўз шуду они шикоят ба сар омад, Ёъне ба дами шодӣ ниҳоят бирасидем.

Наврўз шуду рӯзии нав дод ба ёрон, Навбобаву наврўзии нав дод ба ёрон. Наврўз шуду рӯзи қўҳан зеру забар қард, Ёъне ҳама пирӯзии нав дод ба ёрон.

Наврўз шуду лолаи кўпоҳа дамидааст, Пешо бағали духтари ҳамсоҳа дамидаст. Наврўз шуду бору бари шеърӣ ман афзуд, Ёъне, ки дар он сура, дар он оя дамидаст.

Наврўз шуду фурсати моҳи ҳамал омад, Ҷамшеди амон бар сари тахти амал омад. Наврўз шуду таъб ба домодӣ гузини гашт, Ёъне ки арӯси суҳан андар бағал омад.

(Боши 1-бетда)

Ҳанифа Салимова — миллий ҳунарманд, 1973 йилда Польшада ўтказилган тоғли ўлкалар халқаро фольклор фестивали иштирокчиси: — Бошқа байрамларга чиқмасам ҳам Наврӯз сайлини ҳеч қачон ўтказиб юбормаганман. Мана, бугун ҳам доира чертиб, халқ лапарларини ижро этяпман. Бундан ярим аср муқаддам Бойсун маданий муҳити илк хориж сафарига — Польшада ўтказилган халқаро фольклор фестивалида ўзини бутун дунёга таништирганди. Не бахтки, мен ҳам ўша фестивалда иштирок этганман ва ўша лаҳзаларни ҳозир ҳам алоҳида соғинч, завқ билан эслайман. Ўшанда биз олиб чиққан дастурнинг асоси халқимизни қадим маданияти, ҳаёт тарзи ва миллий қадриятларини акс эттиргандики, уларнинг кўпчилиги Наврӯз билан боғлиқ удумлар эди. Орадан ярим аср вақт ўтиб, бугун Бойсун маданий муҳитининг ўрни жаҳон сажнасида янада баланд бўй чўзди. Энди бутун дунё Бойсунга интиляпти, бутун дунё қадриятлар бешиги Бойсунни севиб қўляпти. Буларнинг барчасига биз бойсуникларнинг аждодларимиздан қолган қадриятларимизни эъозлаб келаётганимиз сабаб. Боқий байрамимиз — Наврӯз муборак бўлсин, барчага. Наврӯз хонадонларимизга кут барака, Ўзбекистонимизга тинчлик-осойишталикларни ато этаверсин. Зеро, у биз учун энг ардоқли, энг суюкли байрам!

Даврон Нарзуллаев — туман ҳокимининг диний ишлар бўйича бош мутахассиси: —Халқимиз байрамсевар, шунга мос равишда байрам кунларимиз ҳам бисёр. Бирок Наврӯз

ҚАДРИЯТЛАРИНИНГ БОҚИЙ БЎЛСИН, НАВРҮЗ!

халқимиз учун алоҳида қадр-қимматга эга. У меҳр-оқибат, саховат ва миллий қадриятларни тараннум этувчи байрам. Халқимиз хали Наврӯз бошланмасданоқ меҳр-оқибат билан йўғрилган амалларни бажаришга киришадилар. Ночорлар, беморларнинг ҳолидан ҳабарлашадилар, сумалаклар пишириб, элга, юртга омонлик сўрайдилар, юлчуларнинг устини бут қилишга, етимларнинг бошини силашга шошиладилар. Нафақат қалбларни, балки атроф-муҳит, яшаб тур-

этилган кўрғазмаларга бир назар ташланг. Ҳақиқий тарихимизнинг ўзи, тўғрироғи тирик тарих — бу. Сиз бу тарихни кўннингиз билан ушлаб, кўзингиз билан кўриб, қалбингиз билан ҳис қилиб томоша қиласиз. Миллий либослар, миллий таомлар, миллий уй-рўзгор буюмлари, миллий урф-одатлар... истаганча санашингиз, мисоллар келтиришингиз мумкин, фақат адоғига етолмайсиз.

Бу каби боқий қадриятлари бор халқнинг, мамлакатнинг ўзи ҳам боқийликка дохилдир, шубҳасиз. Байрам барчамиз учун муборак бўлсин. Наврӯз, Янги йил ҳар бир хонадонга бахт, фаровонлик олиб кирсин, илоҳим. Байрамларимиз, яхши кунларимиз кўп бўлсин, азизлар!

Шубҳасиз, Наврӯз сайлига чиққан минглаб ҳамюртларимиздан Наврӯз ҳақида, боқий қадриятларимиз хусусида истаганча мана шундай дил изҳорларини эшитишингиз мумкин. Зеро, Наврӯз барча халқимизнинг кўнглидан чуқур жой олиб, ардоқли, суюмли байрамларидан бирига айланган рост. У бизнинг ўлмас анъаналаримиздан ҳуюқа қилади, қадриятларимиз боқийлигидан далолат беради.

Буни Наврӯз муносабати билан бошланган халқ сайли ўша кун кенгача давом этгани ва эндиликда туманимиздаги ҳар бир маҳалла, ҳар бир хонадонга хурсандчилик ато этиб, давом этаётганигидан ҳам англаш мумкин.

Наврӯз сайли материалларини Даврон Орипов ҳамда Юнус Холиёров тайёрлашди.

Бу йилги баҳорнинг серёгин келиши кутилаётган бир пайтда бошоқли дон экинларидан мўл ҳосил олиш учун агротехник тадбирлар ўтказиш билан бир қаторда, касаллик, зараркунанда ва бегона ўтларга қарши самарали кураш тадбирларини ўтказиш муҳимдир.

Ғалла ҳосилига қоракун касалликлари, фузарияоз, сариқ ва кўнгир занг касалликлари жиддий зарар етказиши.

Ушбу касалликлар ичида сариқ занг касаллиги ўта хавфли бўлиб, бу касаллик дон тўлиш фазасида учраганда 5-10 фоиздан 30-35 фоизгача ҳосилни нобуд қилади. Касаллик ғаллани байроқ барг чиқариш фазасида (бошоқ чиқариш арафасида) сариқ занг ривожланиш даражаси ўртача 50-60 фоизга етса, дон ҳосилининг 45-50 фоизини йўқотиш мумкин. Унинг ҳеч тарқалиши ва ривожланишига серёғим ва очик ҳавонинг сурункали алмашиб туриши қулай шароит тўғдиради, юқори намгарчиликда унинг споралари ўса бошлайди, 2 градус ҳароратда эса

БОШОҚЛИ ДОН ЭКИНЛАРИДА ЗАНГ КАСАЛЛИГИ

ўсимлик тўқимасига қиради. Касалликнинг тез тарқалиши ва ривожланиши учун ўртача ҳарорат 8-15 градус бўлганда оммавий кўпайиб, ғалла майдонларига тарқалиб кетади.

Республикаимизнинг ғалла майдонларида учрйдиған замбуруғли касалликларга қарши самарали усуллари қўлша мақсадга мувофиқдир. Энг яхши чоралардан бири аввало касалликка чидамли навларни экиш ҳамда касалликнинг тарқалишини олдини олиш ҳисобланади. Занг касалликлари қарши курашишда бир қатор фунгисидлар синовдан ўтказилган. Касаллик тарқалганда уларни қўлша тавсия этилади. Булар Рейкон 28 фоизли, Сплеш 30 фоизли, Топ-кроп 40 фоизли, Супер қоназол 33 фоизли.

Азимжон НОРБОЕВ, Салоҳиддин МАХМУДОВ, ўсимликлар карантини ва ҳимояси инспекторлари.

Жаннат маликаларидан ҳам гўзал фариштам! Сизнинг хизматларингиз ила шу даражага етиб келдим. Ҳамиша бахтимизга соғ-саломат бўлинг. Сиздек онанинг фарзанди эканимдан фахрланаман. Баҳор гуллари ҳам меҳрингиз тафтидан бош эгиб қолади. Доимо шу гуллар каби очилиб юринг. Сизни яхши кўраман, муҳтарам онажоним!

ҒАМХЎРИМ ОНАМ

Баҳорнинг анвои хидлари каби, Сиздан таралади хушбўй ифрорлар. Босган изингиздан унор гул-райҳон, Келиб кетаверар қишу баҳорлар.

Фуқаро Х.М бизга шундай савол билан мурожаат қилган: —Тенгдошим Пўлат билан бир маҳаллада яшаймиз. Буни қарангки, иккимиз ҳам бир қорхонага бир пайтда ишга борганмиз. Аммо пенсияга чиққанимиздан кейин унга кўпроқ, менга эса кам миқдорда пенсия тайинланди. Бунинг сабаби нимада?

—Дўстингиз билан меҳнат стажингиз бир хил бўлиши табиий ҳол. Фақат ойма-ой олинадиган иш ҳақи ҳар хил бўлиши мумкин. Пенсияни ҳисоблаш давомида бу муҳим аҳамиятга эга. Бундан ташқари меҳнатнинг давомийлиги ёки йилма-йил бериладиган моддий рағбатлантиришга кам бу бевосита боғлиқдир.

Шухрат ТОШЕВ, пенсия жамғармаси туман бўлими бошлиғи.

Баҳор фаслини фасллар келинчагига ўхшатишади.

Март, апрел, май ойларида олам яшаради, бутун борлиқ яшнайди. Аммо кўкларнинг ўзига яраша айрим инжиқликлар ҳам борки, бундан кўз юмиб бўлмайди. Бойсунда Наврӯз келиши арафасидаги сокин кунларнинг бирида бирданига осмонда қора булутлар пайдо бўлиб, аввалига чақмоқ, кейинчалик момақалди-роқ гумбурлай бошлади. Шаррос ёмғир қуйиб ўтганлигини ҳаммамиз ҳам яхши биламиз. Бир соатга етар-етмас ёмғир тўхтади, лекин Инқобод маҳалласидаги хонадонлардан бирида яшаётган қизчани ашин урган, уни зудлик билан шифохонага етказиб, муолажалар қилинганлиги боис ҳаёти сақлаб қолинди.

Чақмоқ чаққанда, тўғри келса ҳеч нарсани, ҳеч кимни аяб ўтирмайди. Шу-

Адашсам йўлимга бўлиб шамчирок, Нима деб атайин Ойми ё Кўёшим. Бағрингизга босинг бир йўлб-қучай, Фариштам, камтарин меҳри қароғим.

Пешвоз чиқишмади не-не санамлар, Бетакрор тўйғусин бераман дея. Аммо билишмайди асло чеки йўқ, Онамнинг меҳрини ўрни бўлакча.

Волидам биз кутган кунлар ҳам келди, Ҳаёт кўрсатдики кимнинг кимлигин. Онажон бахтимга соғ бўлсангиз бўлди, Сиздан бошқа ғамхўрим йўқлигин билдим.

Йикилсам ёнимда бўлдингиз ҳар он, —Болам, яхши кунлар қутар бизни ҳам, —Дедингиз руҳланиб ҳаракат қилдим, Албатта Каъбани кўрасиз онам! Билолбек ЖАЛИЛОВ.

САВОЛ БЕРИНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

нинг учун чақмоқли, момақалди-роқли ёмғир, дўл пайтлари бир соат ярим соатча уйдан қимчай ўтириш тавсия этилади. Фақат ҳаргиз оқ кийимда бўлмаслик керак.

Яшинга қарши, қолаверса, ёнилги қуйиш шохобчаларида ҳам яшиндан ҳимоя қилиш воситалари бўлганлиги бежизга эмас. Чунки ёнилги солинган улкан қурилиш майдонларида ҳам жорий этиш керак. Ҳа демай, момақалди-роқли савр ҳам бошланай деб қолди. Сиз истайсизми, йўқми бу пайтда кунора чақмоқ чақиб, момақалди-роқли гумбурлаши турган гап. Агар юқоридаги тавсияларимизга риоя қилсангиз осойишталик доимо бардавом бўлади.

ЧАҚМОҚДАН ЭХТИЁТ БЎЛИШ КЕРАК

ни улкан қурилиш майдонларида ҳам жорий этиш керак. Ҳа демай, момақалди-роқли савр ҳам бошланай деб қолди. Сиз истайсизми, йўқми бу пайтда кунора чақмоқ чақиб, момақалди-роқли гумбурлаши турган гап. Агар юқоридаги тавсияларимизга риоя қилсангиз осойишталик доимо бардавом бўлади.

Д.АБДУРАХИМОВ, туман ФВБ П ва НБ катта инспектори.

Нурали Ражаб узок йиллардан буюн газетамизнинг тожик саҳифасининг муҳбири вазифасида ишлаб келади. Муқаддам кўшни Тожикистон Республикасининг газета таҳририятларида фаолият кўрсатган ҳамюртимиз кейинчалик деярли йигирма олти йил республикаимизнинг тожикзабон газет-хонлари учун мўлжалланган “Овози тожик” республика рўзномасида турли вазифаларда ишлади. Афғонистонда бўлиб ўтган қонли урушлари ҳам кўриб қайтди.

Нурали ака журналистик фаолият билан бирга “жиддий ижод” билан ҳам сермахсул шуғулланиб келади. Бугунгача у кишининг қаламига мансуб бўлган бир неча китоблар нафақат тожикзабон, балки ўзбек китобхонларининг китоб жовонидан ўрин олган. Жумладан, адибнинг ақинда ўзбек ва тожик тилларида чоп этилган “Дар кўйи неқномий” (“Улуғ ном қолдириш йўлида”) номли рисоласи жамоатчилик томонидан яхши кутиб олинди.

Китоб, айниқса, биз бойсуниклар учун қадри бўлган инсон, диёримизнинг буюқ фарзандларидан бири, таникли олим, академик Мулложон Эркаев ҳаёти ва фаолияти ҳақида.

Таниқли олим Мулложон Эркаев Сайроб қишлоғида туғилиб, шу ерда болалиги ўтган. Шу боис шахсан ўзим доим бу инсон ҳақида кўпроқ билишга қизикқанман. Унинг бошқалардан сўраб билганим, эшитганларимига кўра анчайин оғир ва маънақатларга тўла ҳаёти, фаолияти тўрисида узук-юлук тасаввурларим бор эди, холос. Тўғри, ҳаётимда бир марта, ёшлик чоғларимда (Ёшлар иттифоқи номли ташкилотда ишлаб юрган давримда) олим туғилган гўшаси Сайроб қишлоғида ёшлар ва фаоллар била учрашув ўтказганда яқиндан кўриб, таниганман. Нурали Ражабнинг навбатдаги рисоласи билан танишиш жараёнида Мулложон Эркаев ҳақидаги тасаввурларим бир қадар ортди, тиниклашди. Гуё марҳум ҳамюрт олим олдидаги ватандошлик ҳурматини “ўринлатгандек” кўнглим бир қадар хотиржам бўлди.

Тўғри, рисола ҳажман Мулложон Эркаевдек Собик иттифокда танилган давлат арбоби, файласуф ва академик олимнинг узок йиллик фаолиятини қамраб олгулик даражада эмас. Бирок бугунги китобхон учун, айниқса, Мулложон Эркаев ҳақида хозиргача бирор бир маълумот ва тасаввурга эга бўлмаган олимнинг бойсуник муҳоблари, биродарлари учун яхшигина манба бўлишга арзигулик. Хусусан, китоб олимнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида маълумот берувчи бир эссе ва бир

Халқимизда “беш бармоқинг баравар эмас”, деган яхши бир мақол бор. Ҳаётнинг пасту баланди, ноте-кисликлари, инсон ҳаётда бир зайл тўқисликда бўлмаслигига ишора бу.

Агар атрофга назар солсак, ҳар кимнинг ҳам ҳаётда ўзига хос ташвиши, кам-кўсти, муаммолари мавжуд. Фақат фарқи шуки, бу муаммолар ҳар кимда ҳар хил — Яратган ҳар бандасини ўз ризқи, насиба-си билан дунёга келтиради. Кимгадир дард бериб, кимни-дир бойлик билан зийнатлаб, яна бировни не бир машаққатларга рўпара қилиб синайди.

Ва, мана шу хилма-хилликлар ичида бандасининг бир-бирига муносабатини янада теранроқ синаб кўриш учун меҳроқибат, саховатпешалик, одамийлик, мурувват каби хислатларни ҳам ато этиб қўяди.

Муборак Рамазон кунларида бир саховатпеша инсоннинг одамийлик хислатларига гувоҳ бўлганимда беихтиёр юқоридаги мушоҳадалар ҳақида ўйлаган эдим. Яхшилик, меҳроқибат, саховатпешалик каби хислатлар халқимизнинг

САХОВАТПЕШАЛИК ҲАМ ИНСОН ЗИЙНАТИ

қон-қонига сингиб кетгани, бу одатлар қадриятларимиз каби миллатимиз безаги, одоб-ахлоқи мезонига айланганига гувоҳ бўлдим.

Мен тилга олаётган олижаноб инсон — Хусниддин Саидовни қўпдан танийман. Катта вазифаларда ишлаганча бўлса-да, эл орасида ҳурмат-эътиборга сазовор киши. Ўтган йил маҳаллий Кенгашларга бўлиб ўтган сайловларда сайловчилар ишониб депутатликка сайланганлари ҳам балки шундандир. Орадан ҳеч қанча вақт ўтганига қарамай ўз сайловчиларининг муаммоларини ўрганиш, халқ мурожаатларини тегишли идоралар ҳамкорлигида ҳал қилиш масалаларига алоҳида эътибор қарата бошлаган. Айниқса, ҳудуддаги ижтимоий муаммоли оилалар билан ишлашда “маҳалла еттилиги” билан ҳамкорликда олиб борилаётган ишлари натижаси ўлароқ кам таъминланган оилалар, боқувчисини йўқотганлар, ўзгалар кўмагига муҳтож инсонлар ҳолидан ҳабар олишга алоҳида эътибор қаратишга ҳаракат қилади.

Рамазон кунларнинг бирида Хусниддинжон бизнинг маҳалламизга ҳам таширф бўюрдилар. Аввалига ҳайрон қолдим, ахир у киши бошқа

маҳалладан депутатликка сайланган бўлсалар...

Маҳалла раиси, фаоллар билан ҳол-аҳволлашга кўнглиларини “ёздилар”. Билсак, саховатпешалик ниятида келган эканлар маҳалламизга. Биргалашиб, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга кириб чиқдик. Депутат ўз ҳисобларидан мурувват кўрсатиб, бу оилаларга ун, ёғ, ширинликлар ва бошқа турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатиб, хайрия қилдилар. Ҳар бир кирган хонадон аҳлининг дуоларини олдилар.

Шу кун Хусниддин Саидов ўз ҳамроҳлари, тадбиркор дўст-биродарлари билан яна Тўзбозор, Чорчинор, Пойга-боши маҳаллаларига ҳам кириб, боқувчисини йўқотган, ижтимоий аҳволи оғир оилаларга меҳро-мурувват кўрсатдилар. Жами ўнта оилга хурсандчилик, саховатпешалик шамолини олиб кирдилар.

—Савоб ишни ҳар ким қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиш керак, деганлари айнан Хусниддинжон каби қалби меҳроқибат, одамийлик билан тўла инсонларга хос, — дейди фуқаро З.Имомов. — У киши хонадонимизга нафақат ёрдам қилдилар, балки иссиқ меҳрларини ҳам олиб кирдилар. Бундай инсонлар бор бўлсин, Яратган эгам уларни ҳамиша ўз паноҳига олсин.

Ҳа, азизлар, ўша кун Хусниддин ва у кишига ҳамроҳ бўлганлар ун оила аъзоларининг барчасидан мана шундай дуолар олиб қайтишди. Бу дуоларнинг эса, албатта ижобати бор. Айниқса, меҳроқибат, одамийлик учун қилинган дуолар мустажобдир.

Оллокул МУРТАЗОКУЛОВ, Арикусти маҳалласи.

ҲАМИЮРТ ОЛИМ ҲАҚИДА ЯНГИ РИСОЛА

са рози бўлишмасин...

Бу гаплардан сўнг орадан бир йил ўтди. Домла бу бевафо дунёни тарк этди. Жасадини васиятига мувофиқ ўзи туғилиб ўсган Сайроб қишлоғи қабристони-га қўйишди...

Нурали Ражаб талабалик йилларида ўзи ҳам домлага шоғирдлик мақомида бўлган. Устоздан олинган йўл-йўриқ, маслаҳат ва билимлар туфайли бойсуник қозлаб ёш йигит-қизлар Тожикистон олийгоҳларида таҳсил олиб, етук мутахассис сифатида ўз юртини — Бойсунга қайтиб, турли соҳаларда самарали фаолият кўрсатишган. Муаллиф домла билан узок йиллар доимий мулоқотда бўлгани боис рисолага киритилган Мулложон Эркаев ҳаёти ва фаолиятига дахлдор маълумотлар, фактлар ҳаётий ва ишонарли тарзда берилган.

Рисолани ўқиб, олимнинг бутун ҳаёти давомида болалиги ўтган она юртини соғиниб яшагани, қишлоғига интилгани, яқинлари, дўст-биродарларига талпинганини ҳис қиласан. Ва, беихтиёр инсон учун туғилган юртдан улуғ Ватан, киндик қони тўқилган туپроқдан азиз нарса бўлмаслигига имон келтирасан беихтиёр...

Таъкидланганидек, китоб икки тилда ёзилгани боис барча китобсеварлар, хусусан ўзбекзабон китобхонлар ҳам ўқиб чиқишларини тавсия қилган бўларди. Зотан, ҳар бир инсон, айниқса, бугунги ёшлар учун Мулложон Эркаевдек буюқ олим, давлат арбобининг машаққатлар ва музаффариятларга тўла сермазмун ҳаёт йўли ибрат мактаби бўлиши шубҳасиз.

Даврон ОРИФ.

BOYSUN

Муассислар:

Xalq deputatlari Boysun tuman Kengashi va tuman hokimligi

BOSH MUHARRIR Davron OROPOV

NAVBAATCHI: Nodira JO'RAGULOVA.

Internet materiallaridan foydalaniladi.

Gazeta 2012-yil 2-fevral viloyat Matbuot va axborot hududini boshqarimasida 11-043-raqam bilan ro'yxatga olingan. Indeks: 64622 Bahosi kelishilgan narxda.

ISSN 2181-7073

Hajmi - 2 bosma taboq. Bichimi A-2 Chop etishga topshirish vaqti - 17⁰⁰ Topshirildi - 16⁰⁰ Adadi : 1400 Buyurtma №

Gazeta sifatiga bosmaxona mas'ul

tijorat materiali.

Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farq qilishi mumkin. Qo'lyozmalar egasiga qaytarilmaydi, yozma javob berilmaydi. «BOYSUN» gazetasidan materiallarni ko'chirib bosish muharririyat roziligi bilan amalga oshirilishi lozim.

Gazeta oyiga ikki marta o'zbek va tojik tillarida chop etiladi.

TAHRIRIYAT MANZILI: 190401, Boysun, Zartepa ko'chasi, 37-uy. Telefonlar: 76-33-51-368, 99-733-06-59 e-mail: boysun@umail.uz

Gazeta «Boysun» tahririyati kompyuter markazida terildi va sahifalandi.

Gazeta "Surxon tongi"va "Zarya Surxana" gazetalari bosmaxonasida chop etildi. Manzil:Termiz shahri Shukrona ko'chasi 19-A uy.